

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

30 травня 2024 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Іван Григорович, бачу. Олена Георгіївна, бачу. Заступник Міністра, пан Андрій, вітаю. Пані Євгенія, доброго дня. Валерій Вікторович, Роман Павлович. Навіть Сергій Валерійович є поки що в статичному вигляді, але сподіваюсь, що зараз доєднається, бо питання важливі.

_____ . Я є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Так, можемо розпочинати. Шановні колеги, доброго дня. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному ... .

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я дуже вибачаюсь, я бачу, що ви підтримали нашу колегу. А справді, можливо, якась допомога потрібна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Каже, що ні. Каже, що все добре, справляється, все нормально. Тому будемо спокійно бажати здоров'я дитині. Сподіваємось, що все добре.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую.

Вітання Юлії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Ростиславе, вітаю. Бачимо.

ПАВЛЕНКО Р.М. Вітаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, отже, шановні колеги, сьогодні в порядку денному п'ять питань.

Перше. Про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми (реєстраційний номер 6393-д) додаткових пропозицій народних депутатів України – членів комітету.

Друге. Про сам проект Закону України (реєстраційний номер 6393-д), друге читання.

Третє. Про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону України "Про дошкільну освіту" (реєстраційний номер 8030) додаткових пропозицій народних депутатів України – членів комітету.

Четверте. Про сам проект Закону України "Про дошкільну освіту" (реєстраційний номер 8030), друге читання.

І п'яте. "Різне".

Шановні колеги, чи є зауваження, пропозиції до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати за нього. Хто – за?

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, Валерій Вікторович.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до розгляду першого питання порядку денного про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми (реєстраційний номер 6393-д) додаткових пропозицій народних депутатів України членів комітету.

Шановні колеги, є деякі технічні речі, які після того як опрацювали нашу порівняльну таблицю Головне юридичне управління. І наш секретаріат звірив її, до речі, цей закон з проектом закону, який ми будемо розглядати наступним 8030, деякі неузгодженості були з'ясовані. Тому пропонується деякі речі із законопроекту дрібні технічні виключити, тому що вони вже є, вони вносять зміни в Закон "Про освіту" такі самі, як вносить зміни Закон 8030, тільки більш широко. Тому деякі речі ми виключаємо з проекту Закону 6393-д, тому що вони є у наступному законі, який у нас буде голосуватися Верховною Радою одночасно.

Шановні колеги, всі ці пропозиції у вас є. Чи є у вас зауваження, додаткові пропозиції чи можемо переходити до голосування? Можемо.

_____. Голосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Тоді ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Інформацію голови комітету взяти до відома.

Друге. Відповідно до пункту 4 частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", керуючись частиною шостою статті 118 Регламенту Верховної Ради України, розглянути, затвердити та внести до порівняльної таблиці проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми (реєстраційний номер 6393-д), пропозиції, які у вас роздані.

Третє. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову комітету. Хто – за, прошу проголосувати.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення...

КОВАЛЬ О.В. Так, я – за, я встигла проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна, бачу. Всі – за.

Переходимо до другого пункту порядку денного. Власне, про сам проект закону (реєстраційний номер 6393-д), друге читання.

Шановні колеги, є сенс його обговорювати? Нам треба затвердити просто нову порівняльну таблицю. Якщо ні, то переходимо до прийняття рішення.

Я ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 123 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" проект Закону України (реєстраційний номер 6393-д), за результатами його розгляду в другому читанні прийняти у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити народну депутатку України Наталію Романівну Піпу. Хто – за, прошу проголосувати.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

КИРИЛЕНКО І.Г Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався?

КОВАЛЬ О.В. Коваль – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт третій про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону України про дошкільну освіту (реєстраційний номер 8030) додаткових пропозицій народних депутатів України – членів комітету.

Шановні колеги, після знов-таки отримання висновків юридичного управління, після консультацій з усіма стейкхолдерами нашим секретаріатом були підготовлені подекуди технічні, подекуди трішки смислові правки, які у вас всіх є. Чи це потребує обговорення, чи хтось хоче виступити з цього питання?

Бачу, що Міністерство фінансів. Пан Бондаренко, будь ласка, вам слово.

БОНДАРЕНКО А.В. Доброго дня, шановні народні депутати, шановні присутні на цьому засіданні. У нас є два зауваження до остаточної версії доопрацьованого законопроекту, який ми теж... приймали участь в плідному доопрацюванні останні тижні, але все ж таки, якщо можна, я озвучу.

В статті 16 законопроекту в частині одинадцятій йде мова про те, що реалізація освітніх або парціальних програм в державних і комунальних закладах дошкільної освіти здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством. Хочу зазначити, що на сьогодні статтею 87 Бюджетного кодексу України видатки з державного бюджету на дошкільну освіту не можуть здійснюватися, тобто це тільки відповідно до статті 89 видатки місцевих бюджетів. Так, є на практиці у нас, можуть бути ще заклади дошкільної освіти державної форми власності і ми якби з цим питанням детально намагалися розібратися безпосередньо з департаментом фінансів Київської міської держадміністрації.

Вони сказали, що у них ще були такі садочки, наприклад, які були при СБУ, але ці садочки, вони фінансували раніше як державні садочки, потім вони були передані в комунальну власність. Залишився у них на бюджеті один-єдиний садочок – це ДУС, який... Вони теж ведуть переписку, щоб передати цей садочок в комунальну власність, і вони його фінансують якимось по окремому, так сказати, як вони назвали, механізму, по якомусь... коштів, якийсь цільовий фонд їхній місцевий.

Тобто ми вважаємо, що формулювання тут потрібно змінити, прибрати слова "державний бюджет" або залишити місцевий бюджет, або принаймні нейтральну редакцію чи публічні кошти, чи кошти засновника. Тобто заради одного закладу залишати в законі державний заклад або державний бюджет вважаємо недоцільним, тому що це все ж таки повноваження місцевої влади і фінансування також має здійснюватися з місцевих бюджетів. Це перше.

І друге. Якщо правильно ... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте-чекайте, Андрій Володимирович, давайте тоді проговоримо зараз цей момент. Оці садочки Служби безпеки, наскільки я знаю, були садочки МВС і садочок ДУС, вони фінансуються насправді ким? Мені здається, що СБУ фінансує сама свої садочки.

БОНДАРЕНКО А.В. Один садочок залишився ДУС державної власності, який фінансується за кошти бюджету міста Києва. Так мені сказали, надали інформацію в робочому порядку в департаменті фінансів Київської міської адміністрації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саша, а ми можемо перефразувати за кошти місцевого бюджету або засновників насправді?

_____ . Засновник...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте-чекайте, я зараз секретаріату питання задав. Можливо, в цьому є певна логіка.

СИЧ О.В. За кошти засновника буде не зовсім коректно, тому що ця норма стосується всіх форм власності. І тоді засновники приватних створюють, але далі заклад на самоокупності ж іде, тобто там немає уже коштів засновника. Це перше. Тут некоректно буде.

А друге, виникає тоді запитання. Якщо ми дозволяємо взагалі державним структурам створювати державної форми власності садочки, то чому їх має фінансувати той, хто їх не створював? Ми ж розуміємо, що через деякий час їх може бути не три. Ну, я знаю, що їх зараз три, принаймні я не чув про один. Я знаю два МВС і один СБУ. Відповідно виникає запитання, чому має фінансуватися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей, пане Андрію, а скажіть, будь ласка, а якщо ми залишимо зараз, наприклад, в цій редакції, яка є, але Бюджетний кодекс цього не дозволяє, то вони ж все одно не будуть фінансуватися з державного бюджету, правильно? Логічно?

БОНДАРЕНКО А.В. Думаю, що так, тому що кодекс все одно має вищу силу, ніж закон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, власне, теж про це думаю. Саша, будь ласка.

СИЧ О.В. Крім того, у нас же ж з державного бюджету виділяється освітня субвенція на дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі в дошкіллі. І ця субвенція йде, в тому числі, на реалізацію освітніх програм для цих дітей. І це точно з державного бюджету.

БОНДАРЕНКО А.В. Тут не зовсім правильно, тому що субвенція просто передається до місцевого бюджету, і безпосередньо видатки вже здійснюються на місцевому рівні. Тому казати, що це фінансування з держбюджету, до прикладу субвенцій неправильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Давайте так, тоді ми зараз проговорили ці основні речі, давайте... Пан Бандурка, у вас саме з цього питання? Якщо саме з цього, то давайте, ми зараз якраз обговорюємо цю пропозицію. Будь ласочка, Академія правових наук. Олександр Маркович.

БАНДУРКА О.М. Шановний Сергій Віталійович, Національна академія правових наук України опрацьовувала цей законопроект і в цілому його підтримує. Я хотів би просто звернути увагу депутатів на виконання цього закону в умовах воєнного стану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Маркович, я перепрошую, ми зараз обговорюємо конкретну пропозицію, конкретний пункт Мінфіну, який вони зараз зазначили. Якщо по ньому, то давайте поговоримо. Якщо ні, то давайте тоді пізніше, Олександр Маркович. Ви не проти? Щоб ми просто зараз по черзі познімали. Дякую.

Пан Михайло Гончар, Асоціація міст, ви з цього питання? У вас рука піднята. Вочевидь, ні.

Колеги, знову тоді давайте повертатися до Мінфіну. Пане Андрію, якщо ми залишимо зараз цю норму, а вона не буде працювати через Бюджетний кодекс. Це створить якісь додаткові проблеми для Мінфіну?

БОНДАРЕНКО А.В. Для Мінфіну це не створить проблеми, це створить проблеми для виконавців на місцях і для засновників державних закладів, які будуть, скажімо так, мати підставу створювати державні заклади дошкільної освіти і надалі, да. Я би пропонував все-таки змінити редакцію на "публічні кошти", щоби не вказувати, що це державний бюджет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Публічні кошти – нам не пропускає наше юридичне управління. Тому ми якраз тут декілька технічних правок, які змінюють публічні кошти на більш конкретне формулювання, там місцевого бюджету, ну,

по більшій частині законом. Тому нам публічні кошти не підходять, у нас юридичне управління Верховної Ради не пропустить. Бо публічні кошти, до речі, і державний бюджет теж туди входить.

БОНДАРЕНКО А.В. Насправді по тексту законопроекту в багатьох місцях зустрічається формулювання публічні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вже якраз змінюємо, ми якраз цим рішенням це змінюємо, пане Андрію.

БОНДАРЕНКО А.В. А якщо – кошти засновника?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, є приватні садочки.

БОНДАРЕНКО А.В. Варіант. Ну, це підходить і для приватних також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні...

БОНДАРЕНКО А.В. Ми ж не обмежуємо, ми кажемо: за кошти засновника та інші джерела, не заборонені законодавством.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там батьки платять в приватних садочках, це не кошти засновника. Чому власник дитячого садочка приватного повинен платити? Це ж кошти... .

БОНДАРЕНКО А.В. Ні, я маю на увазі, що там далі продовжується: та інші джерела, не заборонені чинним законодавством. Тобто там, в принципі, є ще можливості. На ваш розсуд, звичайно, але як застереження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте поки залишимо в такій редакції. Ви все одно це, як би так це не звучало, все одно бюджетний кодекс це не пропустить. Тому ми, в принципі, і не проти, якщо знайдеться більш...

Так, давайте домовимося таким чином, ми зараз проголосуємо за, принаймні я поставлю на голосування ту редакцію, яку ми зараз прописали. Якщо за найближчі декілька днів, там до понеділка-вівторка зможемо знайти спільно з вами більш вдале формулювання, давайте його знайдемо. Я думаю, що ми технічно зможемо зібрати комітет у вівторок для одного питання такого і змінити там одне слово. Я думаю, що це буде не проблема для Верховної Ради. Ми це встигнемо до залу зробити. Ви не проти, пане Андрію?

БОНДАРЕНКО А.В. Ні-ні. Звичайно, ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Дякую.

Друге зауваження ваше давайте по ньому.

БОНДАРЕНКО А.В. Якщо ми правильну маємо інформацію, то в останніх доопрацюваннях законопроекту змінилась кількість годин перебування дитини в садочку з десяти до одинадцяти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще ні. Але я хотів про це поговорити.

БОНДАРЕНКО А.В. От ми також хочемо тут певні свої застереження якби озвучити, тому що ця зміна, на наш погляд, призведе до додаткового навантаження на місцеві бюджети. У зв'язку з необхідністю введення додаткових ставок педагогічних працівників, саме вихователів, оскільки збільшиться кількість годин, на які матимуть право діти, перебування у садочку, ось тому такі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Зрозумів. Давайте я поясню тоді колегам цю норму, про що мова. Я сам хотів її підняти, тому що якраз дочитався до неї з деяких спроб, з декількох спроб вона кинулася в очі. Норма зараз звучить наступним чином (та, яку ми вже затвердили, колеги, з вами до другого читання, минулими засіданнями комітету і робоча група, власне, це запропонувала): "Кожному вихованцю гарантується безоплатне здобуття дошкільної освіти у державному і комунальному закладі з можливості перебування в ньому за запитом батьків до десяти годин на день. На підставі звернення одного з батьків за рішенням засновника створюються умови для перебування вихованця понад гарантований обсягу час (тобто понад 10 годин), але не більше 12 годин на день. І це послуга перебування вихованця в додатковий час може надаватися за кошти засновника, батьків і з інших джерел, незаборонених законодавством".

Чому звернув на це увагу? Я запитав у членів робочої групи, як ця норма, взагалі звідки вона з'явилася? Да, і вона з'явилась таким чином, що порахували, що 8 годин робочий день звичайної людини, плюс година на те, щоб доїхати з роботи, плюс година, щоб повернутися з роботи, тому 10 годин і дитина знаходиться в дитячому садочку, поки людина або хтось з батьків, або обидва з

батьків, знаходяться на роботі. Але насправді от мені практика підказує, що хоч у нас і 8-годинний робочий день, але є година перерви на обід, тобто насправді – це 9 астрономічних годин, які людина знаходиться на роботі. Плюс година доїзду до роботи, плюс година повернення з роботи – це все ж таки 11 годин.

І мені здається, що якщо ми зараз приймемо норму про 10 годин, виникне проблема, що у великих містах більша частина батьків за 10 годин не зможуть віддати свою дитину, доїхати до роботи, відпрацювати свої 9 годин, повернутися за дитиною і її забрати.

І якщо цей термін "перебування дитини" буде становити більше 10 годин, то їй виставлять рахунок за додатковий час перебування дитини. В якому розмірі, ми не знаємо, бо вочевидь це буде встановлювати засновник, тобто місцева влада і цей рахунок може бути різним.

В селі, до речі, бувають інші моменти, особливо наприклад в області. От Київська область тому дуже яскравий приклад, коли в нас багато батьків живуть за містом, в передмісті Києва, а працюють в місті. Вони віддають дитину в дитячий садочок, добиратися до Києва, ви самі знаєте скільки зранку, з Конче-Заспи там хвилин 30, а з інших напрямків більше години. Тобто ми можемо створити умову і підстави для соціального взриву насправді, коли більшості батьків раптом виставлять рахунок за додатковий час перебування в закладі. Тому в мене була і це моя пропозиція, я хотів її винести на обговорення, до речі, тому ми з членами комітету ще це не проговорювали, а мене цікавить в даному випадку думка кожного члена комітету, тому що голосування буде вільне, вочевидь, а ми не обговорювали це наперед. Але от питання в тому, чи нам не збільшити це гарантоване перебування з 10 до 11 годин? Чому на мою думку це не призведе до додаткового навантаження? Тому що робочий час педагогічного працівника визначений як 30 годин і йому цього вистачає, навіть для додаткової однієї години, яку дитина буде перебувати в закладі. Це не обов'язково педагогічне навантаження і коли залишаться декілька дітей, які будуть чекати своїх батьків, то вочевидь, що з ними освітня програма не передбачає якогось, спеціальних занять. Бо будь-яке педагогічне навантаження передбачене освітньою програмою і просто діти будуть знаходитися в дитячому садочку до приїзду батьків. Не виставляти ж за це

рахунок, якщо діти просто знаходяться в дитячому садочку. Тому я, наприклад, для цієї норми не бачу проблеми. Але хотів якраз почути, чому Мінфін проти може бути цієї норми. Все одно 30 годин, це вкладається в робочий час вихователів. Пане Андрію.

БОНДАРЕНКО А.В. Ми просто дивилися з тої точки зору, що педнавантаження – 25 годин, тому рахували до педнавантаження. Якщо рахувати до загального робочого часу, то, так, ви абсолютно праві, тоді це не перевищить відповідно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Андрію, ви не будете заперечувати, якщо... Ну, просто мені здається, що це логічно. Мені щось підказує, що якщо в залі я про це скажу, то там, я думаю, що буде 350 голосів, які проголосують за ці 11 годин. Мені здається просто, що не варто навіть, можливо, виносити це в дискусію. Давайте ще раз подумаємо. Знову-таки, я пропоную поставити 11, якщо не заперечуєте. В нас є ще декілька днів до понеділка-вівторка, коли ми ще зможемо технічно провести комітет перед голосуванням, бо воно буде наприкінці наступного тижня. Я попрошу наш секретаріат ще раз проговорити з вами цю ідею. Ну, просто щоб ми не отримали соціальний бунт, чесно. Це просто здоровий глузд, який мені підказує. Якщо там є жорстке застереження або це десь вписано... Я перечитав норму про педагогічне навантаження і про загальне навантаження. Я не бачу з цим проблем. Тому що педагогічне навантаження – це безпосередньо виконання освітньої програми разом з вихованцями. Якщо в освітню програму, вочевидь, додаткова година входить не буде, бо це буде не повна група, цих дітей, вочевидь, в освітню програму це входить не буде, то це покривається робочим часом. Але це моя особиста позиція. Я не знаю, що колеги мої скажуть з цього приводу, ми зараз їх послухаємо.

Я бачив, що Іван Григорович піднімав руку. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, до вашої аргументації, переконливої, хочу додати наступне. Ми ж з вами знаємо, що Трудовий кодекс уже буде змінено, а там роботодавцю дається набагато більше переваг, ніж працівнику. І ми розуміємо, що під час воєнного стану так і повинно бути. Який

може бути нормований робочий день зараз у людей, які в оборонних підприємствах? Плюс наші транспортні проблеми, плюс тривоги постійні, плюс зупинки транспорту, багато-багато питань таких, що, дійсно, унеможливають те, що в мирний час ми з вами звикли бачити і робити.

Тому однозначно плюс до ваших аргументів, які є професійними, плюс оці аргументи, які є, виходячи з ситуації, яка в нас сьогодні є – воєнний стан. І не шукайте логіку в воєнному стані, вона є війна. Тому я підтримую вашу пропозицію і однозначно давайте голосувати за ту пропозицію, яка в проекті закону. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Так, Асоціація міст, бачу, піднята рука. Будь ласка, пане Михайле.

ГОНЧАР М.В. Доброго дня, шановні народні депутати. Доброго дня, шановний головуючий. Хочемо також висловити свої застереження щодо того, що не кореспондуються норми про 10 годин обов'язкового перебування і 25 годин ставки, і це потрібно питання дуже обережно відпрацювати, щоб не було додаткового навантаження на місцеві бюджети, враховуючи те, що у нас в кожній територіальній громаді є різні форми перебування дітей в закладах дошкільної освіти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Михайле, ми менше за все хочемо додаткове навантаження, якщо чесно. Просто не бачимо в цьому сенсу, в додатковому навантаженні. Все, що є додаткове навантаження, насправді прописано або за кошти батьків, або засновника, якщо він захоче, або інших джерел, або якщо там у виключних випадках цілодобове перебування, то воно окремо регламентується. Тут все зрозуміло.

В нас просто є от логіка, ви ж почули, напевно, мою аргументацію, да, яку я казав. Я просто боюся, щоб потім батьки не прийшли до місцевих громад і не сказали, слухайте, ми фізично не можемо встигнути. От я собі уявив, наприклад, КМДА, наприклад місто Київ. Є батько, наприклад, один, який працює в ремонтній бригаді Київенерго, наприклад. Я собі не дуже уявляю, що він скаже о 5-й годині, коли в нього о 6-й закінчується робочий день, він скаже, вибачте, я зараз кину цю яму, яку ми розкопали під час ремонту, не буду чекати

наступної зміни, а побіжу забирати дитину, бо мені виставлять рахунок, який я вочевидь покрити не можу, тому що понятно, да, через воєнний стан і зарплати в нас зафіксовані по великому рахунку, і нічого не піднімається. Я просто не знаю, які рахунки потім буде виставляти засновник за це. Ми ж розуміємо, що вони є різні, є порядні, є ті, які взагалі це на себе візьмуть вочевидь, якщо це будуть там якісь додаткові витрати, а є такі, які перекладуть на батьків. Я от за що переживаю, щоб ми просто зараз не зробили батьків заручниками цієї системи. Оце те, що мене турбує.

Більше того, ми говорили з нашими колегами, багато говорили. Ми ж розуміємо, що це великий базовий закон, який піде для всієї сфери. Вочевидь, що ми за перші шість-дев'ять місяців будемо дуже уважно спостерігати, як він буде виконуватись, що піде не так, які будуть підводні камені, від кого будуть скарги, від батьків, від вихователів, він засновників, що піде не так, що краще буде підрегулювати. Тому я впевнений, що ми протягом року, можливо, будемо змушені туди внести додаткові зміни для того, щоб відрегулювати деякі речі, які підуть, можливо, не так, як очікував законодавець і робоча група, яка писала цей законопроект, при всій повазі до експертної думки і фахівців. Тому ми не хочемо, чесно кажучи, щоб ви мали додаткове навантаження.

Я тому і Міністерство фінансів наводив, що через те, що це не буде входити в освітню програму, це не буде збільшення педагогічного навантаження. А ці інші години, які мають дві зміни вихователів, - це додаткові години, які нічим, до речі, і в законі не регламентовані. Ми розуміємо, що у них є певна організаційна робота, напевно, трішечки десь є методична робота, для когось адміністративна робота. Питань немає, але я думаю, що виділити час однієї людини для того, щоб просто діти могли перебувати додатково, не навантажуючи фінансово батьків, ще годину в дитячому садочку, я думаю, що це буде чесно по відношенню до батьків. Тим більше, що Президент нам ставить всім задачу максимально залучити батьків до економіки України. І тут це наш пріоритет, ми розуміємо, наскільки це важливо у воєнний стан. Тому хотіли би убезпечити, чесно кажучи, батьків від додаткових рахунків і від того, що вони будуть кидати на годину раніше роботу.

Тому знову-таки, якщо ви категорично не заперечуєте, я поставлю на голосування принаймні норму в 11 годин. Але знову-таки у нас є час до вівторка, коли ми ще раз технічно зможемо провести комітет для деяких технічних питань, якщо це буде справді необхідно. І я дуже попрошу свій секретаріат, наших колег разом з вами і з Міністерством фінансів ще раз детально проговорити. Якщо треба буде зробити якість уточнення, що це не буде, наприклад, я не знаю, педагогічним навантаженням, то давайте це пропишемо, щоб було, щоб всіх це влаштувало. Але логіку я думаю, що ви зрозуміли і не будете з нею сильно сперечатися, бо це просто здоровий глузд. Але ми розуміємо ваші побоювання. Якщо є можливість і бажання прописати щось додатково, щоб це не стало навантаженням додатковим на місцеві бюджети, давайте пропишемо. Ми тут абсолютно відкриті, просто хочемо зробити, щоб було краще. Дякую.

БОНДАРЕНКО А.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, Міністерство освіти.

Пані Євгенія, що ви думаєте з приводу 11 годин і першого зауваження Міністерства фінансів про державний і місцевий бюджети?

СМІРНОВА Є.І. Колеги, я хочу повністю погодитися, пан Сергій, з вами, що в нас буде час на імплементацію і потім вже дивитися, як імплементується. Тому що в нас як у Міністерства освіти буде доволі багато положень, котрі ми маємо будемо розробити, оновити і також внести правки і вже якраз по імплементації дивитися і коригувати.

Багато документів розробляється наразі і будемо опрацьовувати, давайте дамо час, щоб його почати імплементувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую, пані Євгенія.

Шановні колеги народні депутати, які ваші думки з приводу цих двох застережень Міністерства фінансів, які ми щойно всі проговорили? Пані Олено!

ЛИС О.Г. Вітаю, колеги. І я хочу сказати, що я цілком підтримую цю пропозицію, Сергій Віталійович, яку ви висуваєте. Єдине, що тут дійсно треба прорахувати взагалі функціонування всієї установи, в тому числі і технічного

персоналу і витрачання електроенергії і водопостачання. Тобто це не тільки робота педагогічних працівників, власне враховуючи, чи будуть вони мати повну групу і займатися педагогічною діяльністю в той момент, чи просто будуть спостерігати за життям і здоров'ям дитини до того часу, поки батьки їх не заберуть. Ну і, звичайно, напевно якось врегулювати це таким чином, щоби і батьки не зловживали, тому що якщо 11 годин, то хтось буде приходити через 11:20. Ну, я думаю, що це суто технічні питання, але які треба врахувати. А для того, щоби піднімати економіку, звичайно треба, щоб діти були в надійних умовах, щоб батьки могли виконувати свої функціональні навантаження на роботі і були впевнені, що діти їхні в порядку і їм не потрібно залишати все і бігти займатися особистими справами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олено, дякую, абсолютно погоджуюся з вами, що все треба балансувати. Тут, до речі, якраз в цій нормі і записано, що кожному вихованцю гарантується, за запитом батьків – це перше, важливе, за запитом батьків. Бо батьки повинні зробити запит і аргументувати чому вони потребують довшого перебування? А, по-друге, написано навіть зараз до 10 годин, ми пропонуємо поставити до 11 годин. Тобто нефіксовану цифру, а засновник все ж таки може регулювати. По великому рахунку, якщо прямо дивитись на норму закону, він може поставити і 6 годин, має таке право, якщо чесно, да. Але це вже будуть стосунки, скажімо так, між засновником і батьками. І ми якраз хочемо, щоб ці стосунки були, тому ми й написали за запитом батьків. Тому так робоча група і спроектувала насправді цю норму. Щоб були, щоб ніхто не зловживав. Щоб батьки аргументували, чому їм це потрібно? Якщо потрібно там довідку з роботи або там місце його роботи, то він я думаю, що батько і це надасть. Зрозуміло, що зловживання ніхто не хоче, щоб були. Але, вочевидь, якщо ми обмежимо десятьма годинами, це можуть бути серйозні проблеми для тих, хто добирається на роботу трішки довше, або когось затримали на роботі на 10 хвилин. Ви самі знаєте, як ми можемо затримуватися на роботі. Да. Я щиро радію, що мені треба забирати дитину з дитячого садочка, так можна було б залишити його до пізньої ночі.

Сергій Валерійович Колебошин, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. У мене на додачу до тих аргументів, які лунали. У мене є така обґрунтована підозра, що ця додаткова година, під час якої діти будуть лишатися в садочку, а батьки будуть на робочому місці, буде генерувати і для економіки і, зокрема, для економіки місцевої, для економіки засновника більші кошти в середньому ніж ті кошти, які той самий засновник буде витратити на цю додаткову годину перебування дитини в садочку. От дані статистичні говорять саме про це. Тому я думаю, що нічого поганого для економіки засновників не відбудеться. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович. Дякую за те, що ви завжди мудро дивитесь на питання і трішки ширше ніж воно стоїть. Насправді, да, статистично доведено, що чим більше дитина проводить часу у дитячому садочку, тим більше вона потім приносить економічної користі для себе, для родини, для громади і для країни.

Колеги, хтось ще хоче виступити з цього питання? А, Олександр Маркович, я обіцяв надати слово. А, Олександр Маркович, будь ласка.

Академія правових наук, Олександр Маркович, я вам обіцяв надати слово. Будь ласка, вам слово.

БАНДУРКА О.М. Дякую, дякую. Шановний Сергій Віталійович, шановні народні депутати, можна стверджувати, що в Україні сформоване освітянське право, майже десяток законів, включаючи Конституцію України регламентують освітянську діяльність. Так в цій плеяді законодавчих актів після Конституції я б на перше місце ставив закон, який ви сьогодні розглядаєте, Закон "Про дошкільну освіту", бо саме з дошкільної освіти розпочинається потім і середня освіта, і вища освіта, і те, що передбачено в Законі "Про наукову і науково-технічну діяльність", і в інших нормативно-правових актах.

Закон в цілому добре розроблений. Він розроблений на умові мирного часу, а є умови воєнного стану, про що згадував шановний народний депутат Кириленко. І ці реальності академія правових наук досліджує, працюючи безпосередньо на передньому краї боротьби з агресором.

Я от повертаюся до Харкова. Перша підземна школа була створена 13 травня 24-го року, 230 учнів було записано, а зараз уже 2 тисячі учнів, да. Метросадок у Харкові зможуть відвідувати до 500 дітей, їх готуватимуть до

першого класу. Заняття триватимуть по 2 години, дітей будуть вчити по змінах, а бажаючих уже майже 2 тисячі. І якщо в минулому році в перший клас пішло в Харкові 7 тисяч 500 учнів, у цьому менше, да, в зв'язку з постійними обстрілами, але біля 7 тисяч.

Питання працюючих центрів раннього розвитку, сімейних клубів центрів раннього розвитку, підготовки до школи, творчі групи, – в законі передбачено, це охоплюється тим питанням всебічного розвитку, навчання, виховання, виявлення... обдарувань та соціалізація особистості, що є основним завданням цього закону. Як це все реалізувати в умовах воєнного стану? Я називаю Харків, але подібна ситуація, можливо, менш гостра, вона в Дніпрі, в Запоріжжі, в Миколаєві, в Херсоні, в Нікополі, певною частиною і в Одесі. Та немає спокійних місць в Україні. І тому мені бачиться, що було б доцільно, якби чи-то в постанові Кабінету Міністрів, чи в нормативно-правовому акті Міністерства освіти, узгодженому з іншими зацікавленими міністерствами, були враховані певні особливості умови воєнного стану. Да, він не буде вічний, але він є сьогодні і ми живемо в реаліях сьогоднішнього дня.

В цілому закон, безумовно, треба приймати, він важливий. Я говорю, що в плеяді законів він є основоположним, бо з цього все розпочинається, з дошкільної освіти. Але якщо брати всебічний розвиток, він охоплює і спортивний, художній, культурний розвиток дитини. Басейн – тисячу гривень відвідування коштує, танці – 700 гривень одне заняття, теніс – тисячу гривень, гімнастика – 600 гривень, в межах більше-менше в різних містах, я беру по Києву, по Харкову. Безумовно, що не обійдемося ми без участі батьків безпосередньої. Але певна доля має бути тут передбачена в отих місцевих бюджетах чи коштах засновників, про які йшла така дискусія на попередньому обговоренні цього закону.

Ми повинні враховувати, що в багатьох батьків, які бажали б всебічного розвитку своєї дитини, немає просто економічних можливостей. Участь приймали молоді люди в обговоренні закону, але вони колись будуть теж дідусями і прадідусями, будуть мати онуків і правнуків, водити їх до дитячих садків чи до школи і будуть знати ціну цього питання.

Я дякую за увагу. Просто орієнтую вас на те, що ми живемо в сьогоднішньому дні і закон цей має діяти уже з моменту його підписання і прийняття. Дякую за увагу. Миру і перемог всім нам. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Маркович, дуже дякую.

Наскільки я пам'ятаю, в законі, в проекті закону написано, що він вводиться повністю в дію через один рік, а за цей час якраз буде готова нормативка, там є чіткі строки. Права пані Євгенія, там насправді багато нормативно-правових актів, які треба розробити. Я думаю, що в процесі розробки ми якраз ці деякі речі і можемо спокійно передбачити, і особливості функціонування під час воєнного і особливого стану, тобто всі ці речі можна, абсолютно правий Олександр Маркович, мені здається, що це правильно було зробити на рівні підзаконних актів, щоб не прописувати в законі, бо закон попередній... Попередній коли був – 99-го року чи 2001-го? Двадцять три роки діє діючий Закон "Про дошкільну освіту". Да, змінювався він, звісно, багато разів, але, менше з тим, є обґрунтована підозра, що і цей закон буде довго діяти. Тому ми його писали для всіх можливих видів стану, які є, особливо, звісно, націлюючись на мирний стан. Пан Олександр, будь ласка.

СИЧ О.В. Да, буквально одну хвилину. Дуже дякую за це запитання і зауваження. Але насправді ми ж писали законопроект і доопрацьовували до другого читання в умовах воєнного стану. Ми всі живемо в цих умовах і робоча група теж все це враховувала. Тому на сьогоднішній день в цьому законопроекті написано і про дистанційну форму здобуття освіти, тому що ми розуміємо, що, добре, не може дитини відвідувати очно, тому що маємо ситуацію, яку маємо, але принаймні дистанційно може включатися на дві години. Питання в тому, який зміст. Це вже питання реалізації закону.

У нас також передбачено мобільні дитячі садочки, які так само ми, коли проговорювали на робочій групі, говорили, що особливо в умовах воєнного стану вони можуть бути дуже допоміжним інструментом. Тому що якщо знищено дитячий садочок, то принаймні сусідній регіон може спрямовувати чи сам регіон, сама адміністрація може утворити такі мобільні дитячі садочки, які будуть, скажемо так, приїжджати до дітей, де вони перебувають, і відповідним чином надавати очно дошкільну освіту. А мінісадочки у нас так само

передбачені до п'яти дітей. Тому все це є і, можливо, протягом року, поки закон не буде вводиться в дію, ми справді ще щось будемо доопрацьовувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександрє.

Міністерство соціальної політики пан Ігор Пітцик, будь ласка, рука піднята. Окей. Тоді, шановні колеги, я попрошу народних депутатів тоді включитися, будемо приймати рішення.

Отже, шановні колеги, всі готові, да? Немає більше бажаючих висловитись? Ні. Тоді ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Інформацію голови комітету взяти до відома.

Друге. Відповідно до пункту 4 частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", керуючись частиною шостою статті 118 Регламенту Верховної Ради України розглянути, затвердити та внести до порівняльної таблиці проекту Закону України про дошкільну освіту (реєстраційний номер 8030) додатково до пропозицій, затверджених рішенням комітету від 14 травня 2024 року, такі пропозиції, які вам всім надані з урахуванням того, що ми цифру 10 змінили на 11 щодо перебування дитини в дитячому садочку.

Третє. Контроль за виконання цього рішення покласти на голову комітету. Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колєбошин – за.

ПАВЛЕНКО Р.М, Павленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято. Одноголосно.

І четвертий пункт порядку денного, власне, про сам проект Закону України про дошкільну освіту (реєстраційний номер 8030, друге читання)

Ставлю на голосування проект рішення комітет.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 123 Закону України "Про Регламент Верховної Ради

України", проект Закону України про дошкільну освіту (реєстраційний номер 8030) за результатами його розгляду в другому читанні прийняти в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити голову комітету. Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

КОЛЕБОШИН С.В. Колебошин – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коваль бачу. Плюс.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято. Одноголосно.

І п'ятий - останній пункт нашого порядку денного, наше улюблене "Різне". Чи є у нас "Різне"?

Якщо ні, то я коротко проінформую шановних колег, що у нас на четвер планується монодень, точніше, напевно, дуодень разом з Комітетом здоров'я нації, будуть закони їх і будуть закони виключно наші. Тому все, що ми з вами готували останні декілька місяців, потрапить до зали Верховної Ради. Тому я дуже прошу наших колег, особливо з інших фракцій, поговорити зі своїми фракціями для того, щоб ми максимально ефективно пройшли цей день і встигли проголосувати всі закони. І буду дуже вдячний за підтримку. Я впевнений, що ми збалансували максимально в комітеті ці закони, я розумію, що є, напевно, різні політичні позиції, але все одно попрошу колег поговорити зі своїми колегами для того, щоб у законів було простіше життя у Верховній Раді.

Я вам всім дякую за те, що долучилися до засідання комітету. Дякую за ефективну роботу. Бажаю всім гарного і спокійного дня. Засідання комітету на цьому вважається завершеним. Дякую, колеги. До побачення. Бережіть себе.